

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. nr2

KONSPEKT
do seminarium z taktyki ogólnej na temat
„NATARCIE PUŁKU”

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Usiata Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. **45029**

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~

Egz. nr2

KONSPEKT do seminarium z taktyki ogólnej na temat „NATARCIE PUŁKU”

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

45029

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

PODSTAWA
Ustawa z dnia 23 stycznia 1999 roku
art. 69 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 7 poz 98)

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

[Signature]
płk dypl. Witold WÓJCIK

~~Podpisano~~
~~Podpisano~~
~~Podpisano~~
Egz.nr. 2.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Temat: NATARCIE PUŁKU /pz, pcz/.

Konspekt do zajęć /seminarium/

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

~~07323~~
45029

WARSZAWA

LIPIEC

1984

TEMAT: Natarcie pułku /pz, pcz/: Zasady ogólne i organizacja natarcia. Prowadzenie natarcia /odpieranie kontrataków, bój spotkaniowy i pościg/.

CELE: 1. Pogłębić i utrwalić znajomość zasad organizowania i prowadzenia natarcia.

2. Sprawdzić i pogłębić znajomość literatury przedmiotu.

3. Uczyć umiejętności przedstawiania swojej wiedzy oraz prowadzenia dyskusji.

CZAS: 5 godziny lekcyjne /180`/.

FORMA: Seminarium

MIEJSCE: Sale grupowe.

WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE.

1. Dwa tygodnie przed zajęciami przeprowadzić ze słuchaczami konsultację, podczas której:

a/ podać zagadnienia do seminarium;

b/ określić wymagany zakres znajomości tych zagadnień;

c/ podać literaturę do przestudiowania:

- Regulamin walki sił zbrojnych PRL /dywizja -brygada-pułk/ - wyd. MON GZSB - 1983 r. /projekt/;

- podręcznik "Działania bojowe pułku /pz, pcz/" - wyd. ASG - 1980 - nr bibl. 01010 wraz z aneksem nr bibl. 01569;

- ogólnowojskowe vademecum taktyczne - wyd. ASG 1981 r., nr bibl. 01195;

- leksykon wiedzy wojskowej - wyd. MON - 1979 r.;

- Kompendium sił zbrojnych NATO - 83 r. - nr bibl. 021051;

- Skrypt: "Istota wyboru kierunku głównego uderzenia i zasada ekonomii sił w operacjach zaczepnych II wojny światowej" nr bibl. S/839;

- zasady działania pododdziałów podczas przełamywania obrony nieprzyjaciela - nr bibl. R/2150, str. 48 - 63;

- "Taktyka w przykładach bojowych" - poradnik oficera nr bibl. Pf 3418;

- Karpiński "Na polach bitew II wojny";

- Moskalenko "Uderzenie za uderzeniem" - rozdział III-IX;

- Skibiński: "Pierwsza pancerna";

- Myśl wojskowa nr: 3/79 str. 5-13; 4/79 str. 29-34;

7/79 str. 38-54; 2/80 str. 10-12; 8/80 str. 13-15;
1/82 str. 13-17; 3/82 str. 5-12; 10/82 str. 5-15;
5/78 str. 29-40.

2. W ciągu 5 - 7 dni po konsultacji zebrać od słuchaczy wykaz problemów sprawiających trudności w przygotowaniu się do seminarium i na ich podstawie udzielić słuchaczom ponownej konsultacji 2 - 3 dni przed zajęciami.

3. Do zagadnień 2-4 przygotowują się wszyscy słuchacze, natomiast do zagadnień 5-6 wszyscy opracowują konspekty i po podzieleniu grupy na dwie części - każda referuje jedno zagadnienie.

4. Do referowania głównych treści zagadnień wyznaczać słuchaczy, natomiast w dyskusji biorą udział ochotnicy.

5. Wymagać aby słuchacze referowali bez korzystania z notatek.

6. W czasie seminarium wykorzystać doświadczenia habyte w ćwiczeniu 104/G.

7. Omawiając poszczególne zagadnienia nawiązywać do możliwości technicznych sprzętu i uzbrojenia.

8. W podsumowaniu zagadnień nawiązywać do zadań szkoleniowych postawionych przez MON w rozkazie na 1984 rok.

9. Zwracać uwagę na słownictwo wojskowe oraz krótkie i rzeczowe referowanie.

10. Premiować umiejętność popierania wywodów szkicami na tablicy.

ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Organizacja zajęć - 5'

2. Ogólne zasady natarcia - 45'

a) a/ istota i cel natarcia;

b/ formy natarcia;

c/ czynniki determinujące tempo natarcia;

d/ wybór kierunku głównego uderzenia.

b) 3. Sposoby przechodzenia wojsk do natarcia /Rys. historyczny i obecne poglądy/. - 25'

4. Miejsce, rola i zadania pułku w natarciu /Rys. historyczny i obecne poglądy/. - 60'

a/ zadania pułku w natarciu;

b/ zależność między zadaniem pułku a jego miejscem i rolą w ugrupowaniu dywizji;

c/ współzależność ugrupowania, możliwości ogniowych i zadań pułku w natarciu.

4. Organizacja natarcia. - 10'

6. Prowadzenie natarcia: - 30'

a/ walka o rozbitcie czołowych punktów oporu; *przełamaniu obrony nieprzyjaciela - sposób ataku.*

b/ walka z odwodami nieprzyjaciela;

b/ wprowadzanie drugiego rzutu i rozwijanie natarcia.

7. Omówienie zajęć. - 5'

Razem 180'

PRZEBIEG ZAJĘĆ.

1. Organizacja zajęć. 5' (do 9.55-10.00)

- sprawdzić obecność i wygląd słuchaczy, konspekty do seminarium oraz wypisy z literatury obowiązkowej i pomocniczej;

- podać temat i cel zajęcia;

- wprowadzenie do zajęć.

2. Ogólne zasady natarcia. 45'

1.120' godz.

a/ Istota i cel natarcia.

Istota^{1/} to, co jest w czymś zasadnicze, podstawowe, -istota rzeczy, prawdziwa, właściwa strona czegoś, sedno sprawy.

Obowiązujące źródła określają cel natarcia, natomiast niektóre podają tylko istotę natarcia i definicje natarcia.

"LWW" klasyfikuje natarcie jako "podstawowy rodzaj działań bojowych zapewniający osiągnięcie całkowitego zwycięstwa nad nieprzyjacielem" i definiuje je jako "zdecydowany i ciągły ruch wojsk pancernych i zmechanizowanych w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, zsynchronizowany z ogniem i działaniem innych rodzajów wojsk, stosowany w celu rozgromienia /zniszczenia lub wzięcia do niewoli/ wojsk nieprzyjaciela oraz opanowania zajmowanego przez niego terenu /obiektów/.

*definicja
przechwytywanie
w cel*

1/. Słownik języka polskiego - tom I.- wyd. PWN W-wa 1978 r.

"RW" /projekt/ w punkcie 90 daje następującą definicję natarcia:

"Natarcie - podstawowy rodzaj walki, które prowadzi się w celu rozbicia nieprzyjaciela i opanowania ważnych rejonów /rubieży, obiektów/ terenu".

W obu tych definicjach jednoznacznie został określony cel natarcia tj. rozbicie nieprzyjaciela i opanowanie ważnych rejonów.

W podręczniku "DBP", przy określeniu celu natarcia, wymienia się jeszcze czynnik czasu, stwierdzając, iż "celem natarcia jest rozbicie nieprzyjaciela w krótkim czasie i opanowanie Krotki
czas

Podręcznik "DBP" określa również sposób osiagania celu natarcia:

"Cel ten osiąga się przez 1) zniszczenie środków jądrowych, 2) rozbicie głównych zgrupowań nieprzyjaciela a) bronią jądrową, b) ogniem konwencjonalnych środków walki, c) energicznym uderzeniem jednostek pancernych i zmechanizowanych na dużą głębokość we współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk, desantami powietrznymi oraz 3) śmiałym wychodzeniem na skrzydła i tyły nieprzyjaciela".

"RW" /projekt/ w punkcie 90 precyzuje istotę natarcia:

"Istota natarcia polega na 1) rażeniu nieprzyjaciela wszystkimi posiadanymi środkami, 2) zdecydowanym ataku, 3) szybkim ruchu wojsk w głąb jego rozmieszczenia, 4) zniszczeniu lub wzięciu do niewoli jego siły żywej, zdobycie uzbrojenia, techniki bojowej, różnych obiektów i określonych rejonów /rubieży/ terenu".

Również wg poglądów teoretyków NATO natarcie rozpatrywane jest jako podstawowy rodzaj działań bojowych zapewniający osiągnięcie powodzenia. Zasadniczym celem natarcia wg nich jest rozbicie określonego zgrupowania przeciwnika, opanowanie ważnych rejonów lub rubieży mających decydujący wpływ na prowadzenie dalszego natarcia oraz załamane woli przeciwnika do stawiania dalszego oporu.

b/ Formy natarcia.

"LWW" i podręcznik "DBP" określają, że natarcie może przyjąć formę przełamania, boju spotkaniowego lub pościgu.

¹⁹⁸⁴
"RW" - projekt wymienia te same formy natarcia, uzależniając ich występowanie od sposobu działania nieprzyjaciela. W punkcie 91 mówi się: "W zależności od sytuacji i otrzymanych zadań natarcie może być prowadzone na broniącego się, nacierającego lub

wycofującego się nieprzyjaciela.

"Natarcie pułku na broniącego się nieprzyjaciela zwykle rozpoczyna się przełamaniem jego obrony...."

"Natarcie na nacierającego nieprzyjaciela przyjmuje formę boju spotkaniowego, a na wycofującego się - przeważnie formę pościgu".

"Kompedium- 83 r." nie określa form natarcia, a stwierdza,

że w zależności od charakteru obrony przeciwnika rozróżnia się:

- natarcie na obronę zawczasu przygotowaną;
- natarcie na obronę doraźnie zorganizowaną.

Przełamanie wg poglądów NATO jest jedną z form manewru w natarciu, której celem jest załamanie oporu przeciwnika, wykonanie wyłomu w jego ugrupowanie i stworzenie warunków do zastosowania innych form manewru /oskrzydlenia, obejścia/.

Dawne poglądy:

W okresie międzywojennym stosowano określenie: "działania zaczepne", które dzieliły się na:

- natarcie;
- pościg;
- walkę spotkaniową.

Natarcie poprzedzały działania wstępne mające na celu podejście do nieprzyjaciela na odległość zapewniającą skuteczność własnej broni.

Podręcznik "Taktyka" /1932 r./ podaje, że pod względem formy manewru natarcie może dążyć do przełamania ugrupowania nieprzyjaciela uderzeniem czołowym, uderzeniem z boku przez oskrzydlenie lub nawet od tyłu przez obejście.

Przełamanie.

"RW" /projekt/ - Przełamanie wykonuje się wówczas, gdy nieprzyjaciel znajduje się w obronie i nie ma możliwości jej obejścia. Polega ono na utworzeniu wyłomu w obronie nieprzyjaciela uderzeniami wszystkich rodzajów broni i zdecydowanym atakiem oddziałów /pododdziałów/ zmechanizowanych i czołgów, a następnie poszerzeniu go w kierunku skrzydeł i w głąb.

W warunkach użycia broni jądrowej przełamanie rozpoczyna się zwykle wykonaniem uderzeń jądrowych i krótkiego ogniowego przygotowania ataku, natomiast w warunkach użycia zwykłych środków rażenia, z zasady wykonuje się dłuższe i silne ogniowe przygotowanie ataku.

Podobnie
Kowp. 1945-1947

Dywizja /pułk/ przełamuje obronę z zasady na jednym odcinku. W warunkach użycia tylko zwykłych środków rażenia szerokość odcinka przełamania może wynosić: dywizji - do 4 km, pułku - do 2 km. Front natarcia batalionu w tym przypadku wynosi do 1 km.

W natarciu z użyciem broni jądrowej odcinek przełamania może być szerszy, a niekiedy może pokrywać się z pasem natarcia. Należy jednak zakładać, że w warunkach, w których nie będzie możliwe wykonanie uderzeń jądrowych na czołowe punkty oporu nieprzyjaciela, to pierwsza faza przełamania wykonywana będzie na wąskim odcinku. W ćwiczeniach LATO-82 i SOJUZ-83 dla dywizji przyjmowano odcinki przełamania szerokości 4 km. W natarciu szczególną rolę odgrywa zasada zdecydowanego skupienia wysiłków wojsk na kierunku głównym i w odpowiednim czasie, pozwalając osiągnąć przewagę nad nieprzyjacielem. Wielowiekowe doświadczenia uczą, że równomierne rozłożenie wysiłków na całym froncie nie prowadzi do zwycięstwa. Historia potwierdza, że umiejętne ześrodkowanie sił i środków w natarciu i osiąganie tą drogą przewagi nad nieprzyjacielem w wybranym punkcie było warunkiem jego powodzenia. Tworzenie przewagi zachowało swoje znaczenie i w wojnie jądrowej - zmieniły się tylko środki.

W drugiej wojnie światowej uzyskiwano powodzenie w natarciu mając najczęściej trzykrotną przewagę w siłach i środkach, a często nawet większą.

Proces nasycenia wojsk coraz doskonalszym uzbrojeniem i sprzętem, w tym głównie przeciwpancernym oraz rosnąca rola ognia w walce wymagają uzyskania znacznej przewagi na wybranym kierunku natarcia. Obecnie zakłada się, że na szczeblach taktycznych na odcinku przełamania powinno się uzyskać przynajmniej trzykrotną przewagę w piechocie i czołgach. W ćwiczeniach ZACHÓD-81 i LATO-82 na odcinku przełamania zakładano pięciokrotną przewagę /w czołgach 5,3:1, w artylerii 4,6:1 przyjmując 180-200 jednolitych, przeliczeniowych środków ogniowych na 1 km frontu/.

Historia:

"Taktyka" - 1932."..... Pod względem formy manewru natarcie może dążyć do przełamania ugrupowania nieprzyjaciela uderzeniem czołowym, z boku przez oskrzydlenie lub od tyłu przez obejście. Przełamanie wymaga dużej przewagi sił i jest najkosztowniejsze. Zawsze trzeba starać się nieprzyjaciela obejść lub oskrzydlić, gdyż nieprzyjaciel jest wtedy najmniej przygotowany do walki

i można uderzać w jego dowództwo i artylerię..."

"MW" nr 4/79 - płk dr A. Kowalski - rozwój poglądów w Armii Radzieckiej:

W okresie międzywojennym uważano, że aby przełamać obronę nieprzyjaciela, należy uzyskać:

- przewagę ogniową;
- przewagę w powietrzu;
- możliwość wykonania silnego uderzenia na całą głębokość

obrony:

- zdolność odizolowania odcinków przełamania przed dopływem świeżych sił nieprzyjaciela.

Na bazie doświadczeń z 1941 r. od stycznia 42 r. dodatkowo przyjmowano:

- konieczność masowania sił na odcinku przełamania;
- konieczność zapewnienia ciągłego wsparcia ogniowego

nacierających /natarcie artyleryjskie/.

Od 1943 r. następuje zmiana poglądów, gdyż grupa armii /npla/ broni już dwóch stref:

- taktycznej na głębokość 15-20 km /80% sił/;
- operacyjnej na głębokość do 100 km.

Do przełamania strefy taktycznej należy używać większości sił przy konieczności wyboru odcinka przełamania i stopniowym masowaniu sił i środków na odcinku przełamania.

Początkowo wyznaczano odcinki przełamania o szerokości 1/2 pasa natarcia frontu i przy użyciu na nią 1/2 sił /30 dział i 6-8 czołgów na 1 km/. Od 43 r. odcinek przełamania stanowi 7-16% pasa natarcia frontu przy użyciu 40-60% piechoty; 60-90% czołgów i dział oraz całego lotnictwa frontu. Takie użycie sił pozwalało uzyskać nasycenie 50-100 czołgów i 200-250 dział na 1 km odcinka przełamania. Ponadto, w celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do wyboru odcinka przełamania, odpowiednio wcześniej wykonywano uderzenia pomocnicze na innych kierunkach.

W końcowej fazie wojny w Armii Radzieckiej przyjmowano, że aby przejść do natarcia należy zapewnić:

- 3 środki nacierające na 1 środek ppanc w obronie;
- obezwładnienie lotnictwa i artylerią conajmniej

60-70% środków ppanc na całej głębokości głównego pasa obrony;

- wsparcie artylerii metodą pojedynczego i podwójnego

wału ogniowego lub metodą kolejnych ześrodkowań ognia.

Niespełnienie tych wymogów było równoznaczne z brakiem powodzenia. Np. 18.02.55 r. 1bcz 1BPanc /15 czołgów, 3 działa SU-85/ wspierał 3pp w walce o BORUJSKO pod MIROSLAWCEM. Do czasu rozpoczęcia natarcia artyleria nie obezwładniła środków ppanc, a następnie nie wsparła natarcia, gdyż nie zdążyła zająć SO. 1bcz poniósł duże straty - pozostały tylko 4 czołgi.

Bój spotkaniowy.

"RW" - projekt - Bój spotkaniowy ma miejsce w natarciu na nacierającego nieprzyjaciela czyli wtedy, gdy obie strony dążą do wykonania swoich zadań w sposób zaczepny, a głębokości tych zadań sięgają poza rubież starcia. Celem boju spotkaniowego jest szybkie rozbicie nacierającego nieprzyjaciela, zdobycie inicjatywy i stworzenie dogodnych warunków do dalszych działań.

Bój spotkaniowy może wynikać:

- w marszu;
- w natarciu: podczas odpierania kontrataków i przeciwuderzeń, przy zetknięciu się z wojskami nieprzyjaciela wychodzącymi do zamknięcia wyłomu lub zajęcia dogodnych rubieży w działaniach manewrowych w głębi;
- w obronie: podczas wykonywania kontrataków i przeciwuderzeń oraz w czasie niszczenia desantów powietrznych i morskich.

Bój spotkaniowy charakteryzuje się:

- organicznym czasem na jego organizację;
- szybkim zbliżaniem się stron i wejściem do walki z marszu;
- zaciętą walką o czas, zdobycie i utrzymanie inicjatywy;
- gwałtownymi i częstymi zmianami sytuacji;
- działaniem na szerokim froncie;
- istnieniem znacznych luk między oddziałami oraz odsłoniętych skrzydeł, umożliwiających swobodę manewru do wyjścia na skrzydła i tyły nieprzyjaciela.

Pułk może prowadzić bój spotkaniowy w składzie dywizji lub samodzielnie i jest zdolny, przy umiejętnym wykorzystaniu wysokiej manewrowości, dużej siły uderzeniowej i potencjału ogniowego do pomyślnego rozbicia nawet przeważających sił nieprzyjaciela.

Warunki rozbicia nieprzyjaciela w boju spotkaniowym:

- właściwe i głębokie rozpoznanie;
- zdobycie na czas informacji o nplu;
- stworzenie na czas właściwego ugrupowania;

- podjęcie w porę decyzji i postawienie zadań;
- wyprzedzenie npla w wykonaniu uderzeń ogniowych i rozwinięciu głównych sił do ataku;
- szybki manewr w celu uzyskania przewagi;
- uderzenia na skrzydła i tyły npla i rozcięcie jego ugrupowania;
- zabezpieczenie własnych luk i skrzydeł;
- osłona przeciwlotnicza;
- szeroka inicjatywa dowódców i zdecydowane działanie wojsk.

Histria.

"Taktyka" - 1932 r. - Jeżeli nieprzyjaciel nie oczekuje natarcia na wybranej i przygotowanej pozycji, lecz idzie naprzeciw, to dochodzi do boju spotkaniowego.

Początkowo obaj przeciwnicy starają się narzucić swoją wolę stronie przeciwnej i energicznie nacierają. Potem jedna ze stron, słabsza lub mniej zręczna przechodzi do obrony.

W walce spotkaniowej rozwinięcie musi nastąpić wcześniej, aby pod tym względem nie dać się uprzedzić nplowi, a natarcie nie może być tak planowo zorganizowane. Walka zostaje podjęta zanim npeł zostanie dokładnie rozpoznany.

Wskutek obustronnej podstawy zaczepnej zdarzenia rozgrywają się z wielką szybkością i łatwo można być zaskoczonym.

Skibiński - "Pierwsza pancerna".

Poglądy Francuzów w 1940 r. oparte na ogromnym zaufaniu do linii Maginota: "... Francuzi odrzucali wógóle możliwość takiej formy walki w inteligentnych, przygotowanych do wojny i dobrze dowodzonych armiach. To dobre dla Abisyńczyków i Polaków..."

17.05.1940 r. doszło do boju spotkaniowego armii belgijskiej i niemieckiej, wówczas mówiono: "... cieszy serce Polaka bój spotkaniowy w Belgii".

Pościg.

"RW" - projekt - Pościg może nastąpić w wyniku rozwinięcia powodzenia w natarciu lub boju spotkaniowym oraz w wypadku zamierzonego wycofania nieprzyjaciela. Ma on na celu zakończenie rozbięcia odchodzącego nieprzyjaciela i niedopuszczenie do zorganizowanego zajęcia obrony na dogodnych rubieżach w głębi.

W zależności od sytuacji pułk może prowadzić pościg czołowy, równoległy oraz kombinowany - jednocześnie od czoła i na kierunkach równoległych. Najskuteczniejszym jest pościg kombinowany.

"DBP" - Cecha charakterystyczną pościgu jest dążenie do wyjścia na skrzydła i tyły wycofującego się npla, rozwijanie działań w szybkim tempie i na szerokim froncie, wzbornienie mu zajęcia obrony na nowych rubieżach. Ponadto cechują go znaczne trudności w dowodzeniu i utrzymaniu współdziałania oraz płynnego i terminowego zaopatrywania.

Nie wolno dopuścić do oderwania się npla od nacierających wojsk, dlatego z chwilą stwierdzenia objawów wycofania się npla pułk całością sił przystępuje do pościgu. Z zasady pościg rozpoczynają samorzutnie pododdziały w styczności z nieprzyjacielem.

Pościg należy prowadzić:

- po możliwie największej liczbie dróg;
- bez przerwy w dzień i w nocy;
- z pełnym natężeniem sił;
- w każdych warunkach atmosferycznych i o każdej porze roku.

Pościg powinien zakończyć się dopiero po całkowitym rozbiciu wycofującego się npla lub stworzenie warunków do okrążenia.

Historia.

"Taktyka" - 1932 r. - "Kiedy npl zrezygnował z oporu i zaczyna cofać się, przechodzi się do bezwzględного, upartego i zuchwałego pościgu, w którym powinny zostać rozbite te oddziały, które wyszły cało z dotychczasowej walki".

"Na polach bitew II wojny".

3.03.1945 r. 7pp 3DP dzięki pościgowi uniemożliwił oderwanie się npla od nacierającego pułku i zorganizowanie obrony CZAPLINKA. W efekcie CZAPLINEK został zdobyty w ciągu 3 godzin.

Jak do tego doszło?

Nieprzyjaciel po utraceniu BROCYNA, położonego ok. 7 km na pld. wsch. od CZAPLINKA, zrezygnował z dalszej obrony i rozpoczął wycofywanie sił do CZAPLINKA, gdzie wcześniej została rozbudowana pozycja obronna.

Dowódca 7pp zdecydował ścigać npla czołowo pierwszorzutowymi batalionami. Nie podjął decyzji do wprowadzenia drugorzutowego batalionu do pościgu równoległego z obawy, że batalion ten, ze względu na brak środków transportu nie zdoła wyprzedzić npla. Brak decyzji dowódcy 7pp do pościgu kombinowanego zrekompensowała inicjatywa dowódców pierwszorzutowych batalionów, którzy zdecy-

dowali się na pościg kombinowany wyznaczając do pościgu czołowego siły po jednej kp, a pozostałe do pościgu równoległego. Inicjatywa dowódców batalionów była podstawą sukcesu pułku.

c/. Czynniki determinujące tempo natarcia.

"RW" - projekt. Natarcie, zarówno w warunkach użycia broni jądrowej jak i bez jej użycia, powinno być prowadzone w szybkim tempie, bez zatrzymań, w dzień i w nocy, z szybkim przeniesieniem wysiłku w głąb, z szerokim zastosowaniem oskrzydlenia i obejść nieprzyjaciela na lądzie i z powietrza, a na kierunku nadmorskim, z morza z jednoczesnym wykonaniem uderzeń od czoła, skrzydeł, tyłów i z powietrza, rozcięciem i zniszczeniem npla częściami. Średnie tempo natarcia wojsk może wynosić 40-50 km na dobę; w terenie dogodnym, w natarciu na słabego npla może ono być większe, a w terenie trudnodostępnym oraz w natarciu na silnie umocnioną i głęboko utzutowaną obronę - mniejsze.

"DEP" - W planowaniu działań przewiduje się średnie tempo natarcia, które wyraża iloraz głębokości zadania i czasu przeznaczonego na jego wykonanie. Może się ono wahać w granicach 4 - 6 km na godz. i więcej.

W ciągu doby astronomicznej na efektywną walkę wykorzystuje się około 10-12 godz. Pozostały czas przeznaczony jest na uzupełnienie środków materiałowych, przeglądy sprzętu, spożywanie posiłków, odpoczynek i przygotowanie do walki.

Przebieg walki z zasady nie jest równomierny, dlatego i tempo działań również kształtuje się nierównomiernie.

"RW" - projekt. Wysokie tempo natarcia osiąga się przez:

- terminowe i skuteczne użycie broni jądrowej i wszystkich rodzajów zwykłych środków rażenia oraz szybkie wykorzystanie ich skutków;
- prowadzenie aktywnego, ciągłego i głębokiego rozpoznania;
- szerokie stosowanie taktycznych desantów powietrznych /oddziałów i pododdziałów desantowo-szturmowych/;
- umiejętną organizację walki dla opanowania rubieży i pozycji obronnych nieprzyjaciela oraz forsowania przeszkód wodnych z marszu;
- uprzedzanie npla w potęgowaniu wysiłków i utrzymanie przewagi nad nim w siłach i środkach;
- szybki i sprawny manewr siłami i środkami dla rozwinięcia zarysowującego się powodzenia;

- rozstrzygające rozbitcie odwodów i ciągły pościg za nplem;
- szybkie pokonanie lub obejście zapór, stref skażeń, rejonów zniszczeń, pożarów i zatopień;
- skuteczną osłonę wojsk przed uderzeniami npla powietrznego;
- terminową organizację i ciągłe, wszechstronne zabezpieczenie walki pododdziałów;
- utrzymanie ciągłego i bezpośredniego współdziałania;
- niezawodne i ciągłe dowodzenie wojskami.

"Kompedium 83"

Tempo natarcia na dobę /regulaminowe/:

- RFN - 20-50 km/ 20 km - podczas przełamania/;
- USA - 20-40 km;
- W. Brytania - 35-40 km.

Kompedium 85
 RFN - 20-50
 USA - 10-20(40)
 Francja - 30-40
 NATO - 20-30
 ✓

Dla NATO przyjęto tempo natarcia w działaniach konwencjonalnych - 20-30 km na dobę, w działaniach z użyciem broni jądrowej - 30-50 km na dobę, a w obu przypadkach w głębi operacyjnej - 50 km na dobę.

Historia.

Niespełnianie w/w warunków wpływających na tempo natarcia w przeszłości było z reguły powodem nieuwzględnienia zadania w natarciu lub znacznego opóźnienia w jego wykonaniu.

Wasilewski "Dzieło całego życia".

Front Krymski. mimo znacznej przewagi nad Niemcami, wskutek złego dowodzenia, nie tylko nie wykonał zadania, ale utracił teren i rozpoczął odwrót. W efekcie Niemcy 14.05.42 r. opanowali KERCZ.

Siły i środki	Front Krymski	Niemcy	Stosunek sił
DP	21	10,5	2 : 1
Artyleria	3577	2472	1,5 : 1
Czołgi	347	180	1,9 : 1

Przykładem pozytywnym jest bitwa pod KIRCHOLMEM /1605/, gdzie npl miał przewagę ilościową, lecz wojska polskie były lepiej przygotowane do boju i były sprawnie dowodzone, w rezultacie czego osiągnęły pełne zwycięstwo.

Siły i środki	Szwecja	Polska	Stosunek sił
Piechota	11 000	1040	10 : 1
Jazda	3 120	2360	1,3 : 1
Działa	11	4	2,8 : 1
Straty	9 000	100	90 : 1

"Na polach bitew II wojny".

W kwietniu 1945 r. 36pp 8DP w czasie natarcia pod NEU ODERNITZ odpierał liczne kontrataki npla mając w pierwszym rzucie ciągle dwa bataliony /dowódca pułku po wprowadzeniu do walki batalionu drugorzutowego, natychmiast wprowadzał inny batalion pierwszorzutowy do drugiego rzutu/. W efekcie 36pp wprawdzie rozbił npla, lecz nie opanował nakazanego rejonu. *nie dowożenie*
 Powyższy przykład wskazuje, że sztywne trzymanie się określonych reguł nie w każdej sytuacji musi prowadzić do celu.

d/. Wybór kierunku głównego uderzenia.

W obowiązującej literaturze można spotkać zwroty, w których wspomina się, bądź też mówi kto powinien działać na kierunku głównego uderzenia, jednak brak jest bliższego sprecyzowania tego kierunku oraz określenia od czego zależy jego wybór. Wyjątkiem jest "Leksykon wiedzy wojskowej", który podaje pewien zasób informacji na ten temat:

Kierunek głównego uderzenia /KGU/ - jest to ześrodkowanie sił i środków na określonym kierunku /w pasie/, na którym wykonuje się decydujące uderzenie zmierzające do osiągnięcia celu walki w najkrótszym czasie i przy najmniejszych stratach. KGU winien zapewnić:

- najkrótszą drogę do osiągnięcia wytyczonego celu;
- optymalne wykorzystanie możliwości wojsk;
- szybkie załamanie oporu i wyeliminowanie z walki głównych sił npla;

- uzyskanie przewagi ilościowej i jakościowej.

Wybór KGU stanowi podstawę decyzji do natarcia. Jego zmiana w toku natarcia powoduje zwykle zmianę decyzji lub konieczność wniesienia do niej korekt.

Na wybór KGU wpływają takie czynniki jak:

- nieprzyjaciel /charakter obrony, teren, siły npla, głę-

bokość jego ugrupowania/;

- KGU przełożonego;
- własne możliwości /siły i środki oraz ich położenie/;
- teren /pojemność, możliwość użycia wojsk, potęgowania uderzenia, obserwacja, ostrzał, maskowanie/;
- otrzymane zadanie;
- KGU sąsiada i jego wpływ na działanie;
- zarys linii frontu;
- uzyskanie zaskoczenia /uderzenie na kierunku trudnym do działania/.

Historia.

"Istota wyboru kierunku głównego uderzenia".

Wybór kierunku głównego uderzenia /KGU/ i ekonomia sił i środków należą do podstawowych zasad sztuki wojennej i ściśle się zazębiają.

Do XIX w pojęcie utożsamiano z "punktem ciężkości", który ściśle wiązał się z tworzeniem przewagi w określonym punkcie. W tym czasie natarcie prowadzono zazwyczaj w szyku linearnym z równomiernym rozmieszczeniem sił wzdłuż całego frontu. Przy braku przewagi wielu wodzów dążyło do jej zrekompensowania umiejętnością użycia swoich sił. Jako pierwszy, ekonomię sił zastosował Epaminondas w bitwie pod LEUKTRAMI w 371 r. p.n.e.

Tebańczycy liczyli 7 tys. żołnierzy, zaś spartański Kleombrotos miał ich 11 tys. Epaminondas utworzył główne zgrupowanie sił na lewym skrzydle /50 szeregów, a na pozostałym kierunku 8 szeregów/, którym rozbił główne siły falangi Spartan.

Zasadę ekonomii sił zastosował również król Jagiełło podczas bitwy grunwaldzkiej. Główne siły zajęły miejsce na lewym skrzydle /chorągwie polskie i najemne/, a na prawym skrzydle litewsko-ruskie i Tatarzy/najlepsze siły z tych wojsk w centrum ugrupowania wszystkich wojsk polskich/.

Jagiełło rozpoczął bitwę pomocniczymi siłami, a dopiero po nawiązaniu przez nie walki wprowadził siły główne i rozbił rozproszone już siły Krzyżaków.

Od XIX w coraz częściej masowano artylerię, by w I wojnie osiągnąć na odcinkach przełamania gęstość 200 i więcej dział na 1 km frontu.

W I wojnie dodatkowym czynnikiem pozwalającym na potęgowanie masowania sił były czołgi. Np. pod CAMBRAI /XI.1917 r./. Brytyj-

czycy ześrodkowali na 12 km odcinku: osiem dywizji, korpus kawalerii, ok. 1000 dział, 378 czołgów i 1000 samolotów. Przy takich siłach z łatwością przełamano obronę niemiecką na głębokość 10 km, jednak brak kolejnych sił do natychmiastowego wprowadzenia pozwolił Niemcom zebrać odwody i odzyskać utracony teren.

Z przykładów tych wynika, że "punkt ciężkości", zamienił się w KGU w II połowie XIX w. - jest to okres, w którym o wygraniu wojny decyduje już nie jedna bitwa, lecz większa liczba starć.

W II wojnie na szczeblach taktycznych o wyborze KGU decydowały:

- zamiar przełożonego;
- teren;
- obrona npla.

Możliwości wyboru KGU były jednak ograniczone, gdyż korpusy i dywizje nacierające na KGU armii otrzymywały pasy natarcia o szerokości: KP-4-6 km, DP - 2-3 km. W II wojnie światowej ważnym czynnikiem decydującym o wyborze KGU była możliwość uzyskania zaskoczenia /1940 r. - uderzenie Niemiec na Francję nie wg planu Schlieffena z 1914 r. lecz przez ARDENY/

3. Sposoby przechodzenia wojsk do natarcia.

25°

"RW" - projekt.

W zależności od sytuacji i otrzymanych zadań natarcie może być prowadzone na broniącego się, nacierającego lub wycofującego się nieprzyjaciela.

Natarcie na broniącego się nieprzyjaciela może być prowadzone:

- z marszu */po podejściu z g/ki/*

lub

zobowiązanie w
- z bezpośredniej styczności z nplam.

a/ natarcie z marszu.

/po podejściu z g/ki/

"RW" - projekt.

po podjęciu z g/ki
Natarcie z marszu jest w warunkach użycia broni jądrowej zasadniczym sposobem podejścia do natarcia. Polega na rozwinięciu wojsk w ugrupowanie bojowe i rozpoczęcia ataku bez zatrzymywania się czołowych pododdziałów. Sposób ten stwarza szansę zaskoczenia przeciwnika, skraca okres przebywania wojsk w zasięgu większości środków ogniowych i rozpoznania nieprzyjaciela. Wymaga jednak szczegółowej i sprawnej organizacji rozwinięcia pododdziałów a zwłaszcza artylerii i wyjątkowo dokładnego współdziałania.

Natarcie na broniącego się nieprzyjaciela z marszu zwykle prowadzi się z rejonu wyjściowego położonego w odległości 20-40 km od przedniego skraju obrony npla.

W celu wprowadzenia npla w błąd, rejon wyjściowy do natarcia z marszu może być wyznaczony z boku od kierunku przyszłego natarcia. Znajdujące się w nim pododdziały powinny być gotowe do odparcia uderzeń zgrupowań npla, które przerwały się w głąb naszego ugrupowania.

Pułk w rejonie wyjściowym rozmieszcza się w sposób rozśrodkowany wzdłuż dróg marszu, wykorzystując właściwości obronne terenu, w ugrupowaniu, które ułatwiłoby sprawne przesunięcie na rubież ataku. Dla podejścia pułku do obrony npla wyznacza się jedną - dwie drogi marszu.

Dla zapewnienia zorganizowanego podejścia pododdziałów i jednoczesnego ich ataku wyznacza się rubież wyjściową, rubież rozwinięcia i rubież ataku:

- rubież wyjściowa /punkt wyjściowy/ w odległości około 5 km od rejonu wyjściowego;

- rubież rozwinięcia w kolumny batalionowe wyznacza się poza zasięgiem skutecznego ognia głównej masy artylerii npla, zwykle w odległości 12-15 km od przedniego skraju jego obrony;

- rubież rozwinięcia w kolumny kompanijne - poza zasięgiem ognia ppk, czołgów i dział npla strzelających na wprost, zwykle w odległości 4-6 km od przedniego skraju jego obrony;

- rubież ataku wybiera się w takiej odległości, aby podejście pododdziałów zmechanizowanych i czołgów do niej mogło być wykonane skrycie, a jej odległość zapewniała im prowadzenie skutecznego ognia z podstawowych rodzajów broni i pozwalała, bez zatrzymania, na maksymalnej szybkości osiągnąć przedni skraj obrony npla w nakazanym czasie - "G". Może ona być wyznaczona w odległości do 600 m od przedniego skraju obrony npla, a niekiedy i więcej. W zależności od sytuacji i charakteru terenu odległości tych rubieży mogą być inne.

W wypadku, gdy uderzenia jądrowe są wykonywane na punkty oporu położone na przednim skraju obrony npla, wyznacza się rubież bezpieczeństwa. Wojska po podejściu do niej wykonują niezbędne przedsięwzięcia związane z obroną przed tymi uderzeniami. Uderzenia jądrowe wykonuje się przed podejściem wojsk do tej rubieży.

Cechy dodatnie:

- większy stopień tajemnicy;

- skrócenie czasu przebywania wojsk w zasięgu większości środków rozpoznania i środków ogniowych npla;

- możliwość uzyskania zaskoczenia;
- ograniczenie skuteczności uderzeń broni masowego rażenia npla;
- większe możliwości manewru w celu zmiany RGU;
- lepsze warunki do odtworzenia gotowości wojsk.

Trudności:

- nadzwyczaj szczegółowa i sprawna organizacja;
- wykonanie jednoczesnego ataku;
- podejmowanie decyzji i stawianie zadań z mapy;
- pokonywanie stref zniszczeń, skażeń i pożarów;
- walka z grupami dywersyjnymi;
- likwidowanie skutków uderzeń BMR;
- zgromadzenie i uzupełnienie środków materiałowych;
- w dowodzeniu;
- brak pełnych danych o nplu.

b/. natarcie z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

"RW" - projekt.

Polega na rozpoczęciu ataku przez czołowe pododdziały pułku, które odpowiednio wcześniej w stosunku do "G" przyjęły ugrupowanie bojowe do natarcia w rejonie wyjściowym. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy wojska przez pewien czas znajdowały się w obronie, lub gdy w sprzyjających warunkach zajęły położenie wyjściowe do natarcia po podejściu z głębi, z jednoczesnym luzowaniem wojsk broniących się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. W tym wypadku pułk czołgów zajmuje rejon wyczekiwania, a bataliony czołgów pułków zmechanizowanych pierwszego rzutu - pozycje wyczekiwania. Odległość rejonu wyczekiwania dla pcz pierwszego rzutu wynosi 12-15 km, drugiego rzutu - 15-20 km a pozycji wyczekiwania dla bcz 6-8 km od przedniego skraju obrony npla.

Rejon wyjściowy rozbudowuje się pod względem inżynieryjnym, z uwzględnieniem tworzonego ugrupowania bojowego. Przygotowanie rejonu wykonuje się pod pozorem rozbudowy obrony, głównie w nocy.

Zalety:

- możliwość dokładnego poznania terenu natarcia;
- możliwość dokładnego rozpoznania npla na przednim skraju;
- organizowanie walki wszystkich ogni w terenie;
- jednoczesne rozpoczęcie ataku.

Wady:

- wszystkie wojska w zasięgu ognia prawie wszystkich taktycz-

nych środków ogniowych;

- trudność w utrzymaniu skrytości przegrupowania;
- trudność w pełnym odtworzeniu gotowości.

Historia.

W II wojnie światowej wojska przechodziły do natarcia z rejonów położonych w bezpośredniej styczności z nplem. Drugie rzuty wprowadzano do walki z reguły po dokonaniu luzowania części wojsk pierwszego rzutu; jednak były wypadki, kiedy drugi rzut wchodził do walki z marszu.

W czasie walk - 10pp 4DP o JASTROWIE /1-3.03.1945 r./ na podejściach do miejscowości w pierwszym rzucie działały 1 i 3bp. Po sforsowaniu GWDY i uchwyceniu miejscowości BYSZKI 1bp został zluzowany przez 2bp i ześrodkował się na południe od BYSZEK.

Pułk przeszedł do natarcia na JASTROWIE siłami 2 i 3bp od południa, natomiast 1bp po odtworzeniu gotowości do walki z marszu wykonując uderzenie od zachodniej strony.

Wprowadzenie nowych sił z innego kierunku całkowicie złamało opór niemiecki i miasto opanowano w nocy z 2 na 3.03.

4. Miejsce, rola i zadania pułku w natarciu.

60

a/. zadania pułku w natarciu.

Normy w km	1948	1960	1964	1972	1980	1984
bliższe	-	-	8-12	3-4 /10-15/	4	
następne	-	-	30-40	10-15 /20-25/	15-25	nie określa się
kier.dal.	25-30	40-50	50 do 80-100	25-30 /30-40/	40-60	
szerok.pasa	0,7-1,5	4	do 10	2-10	2-10	do 5

"RW" - projekt.

Pułkowi pierwszego rzutu wyznacza się z reguły zadanie dwustopniowe:

- zadanie bliższe;
- zadanie następne i kierunek dalszego natarcia.

Zadanie bliższe - rozbić broniącego się npla w swoim pasie natarcia i opanować rubież brygadowych /pułkowych/ odwodów.

Zadanie następne - rozbić we współdziałaniu z sąsiednimi pułkami jego odwody dywizyjne i opanować ich rubież.

Kierunek dalszego natarcia - z takim wyliczeniem, aby zapewnić rozbiecie podchodzących odwodów npla i wykonanie zadania dywizji w pierwszej dobie natarcia. W czasie przełamania zawczasu przygoto-

wanej i rozbudowanej pod względem inżynieryjnym obrony npla, rejonów umocnionych i forsowania dużych przeszkód wodnych zadania pułku będą płytsze:

- bliższe: rozbić w swoim pasie natarcia pierwszy rzut broniącej się brygady /pułku/ i opanować pierwszą pozycję;

- następne: rozbić we współdziałaniu z sąsiednimi pułkami pierwszy rzut broniącej się dywizji npla i opanować rubież brygadowych /pułkowych/ odwodów;

- kierunek dalszego natarcia: z takim wyliczeniem, aby zapewnić rozbicie podchodzących odwodów i przełamanie obrony dywizji pierwszego rzutu npla na całą jej głębokość.

Podczas przełamania obrony npla, po pokonaniu głębokiego pasa przesłaniania /strefy osłony/ głębokość zadania pułku może być mniejsza.

Pułkowi drugiego rzutu dywizji stawia się zwykle zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia:

- bliższe: zakończyć rozbicie, wspólnie z pułkami pierwszego rzutu, podchodzących odwodów npla i opanować rubież wyznaczona na pierwszą dobę natarcia dywizji lub zakończyć rozbicie odwodów dywizyjnych npla i opanować ich rubież;

- kierunek dalszego natarcia - z takim wyliczeniem, aby zapewnić wykonanie zadania bojowego dywizji na całą głębokość.

W boju spotkaniowym pułkowi określa się zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia. Zadaniem bliższym pułku nacierającego na KGU dywizji może być rozbicie sił głównych brygady /pułku/ pierwszego rzutu przeciwdziałającej dywizji npla na kierunku jego natarcia i opanowanie rubieży zapewniającej dogodne warunki do zniszczenia podchodzących odwodów npla i rozwinięcie natarcia.

Zadanie bliższe pułku działającego na kierunku wiążącym /od czoła/ polega na uchwyceniu dogodnej rubieży, zapewniającej siłom głównym dywizji warunki do manewru, rozwinięcia i wykonania uderzenia w skrzydło i tyły głównego zgrupowania npla; porażenie nacierającego npla ogniem wszystkich środków i niedopuszczenie go do wykonania uderzenia w skrzydło i tyły sił głównych dywizji. Po przejściu sił głównych do ataku otrzymuje on nowe zadanie i kierunek natarcia. W pościgu pułkowi określa się kierunek pościgu, gdzie i jakiego npla zniszczyć, do jakiego rejonu lub na jaką rubież i w jakim czasie wyjść.

b/ zależność między zadaniem pułku a jego miejscem i rolą w ugrupowaniu dywizji.

"RW" - projekt.

Miejsce pułku w ugrupowaniu dywizji określa się w zależności od planowanych dla niego zadań. Pułk z reguły naciera w składzie dywizji i może znaleźć się w jej pierwszym, drugim rzucie lub w odwodzie ogólnowojskowym. Może działać jako oddział wydzielony, a niekiedy jako oddział rajdowy. Będąc w pierwszym rzucie, może nacierać na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia, czy też prowadzić działania jako oddział wydzielony, a niekiedy jako oddział rajdowy.

Pułk działający w pierwszym rzucie i na KGU spełnia zasadniczą rolę polegającą najczęściej na rozbiciu określonych sił npla i rozwinięciu natarcia w głąb ugrupowania npla w maksymalnie wysokim tempie.

Rola pułku działającego na kierunku pomocniczym polega przede wszystkim na zapewnieniu dogodniejszych warunków siłom wykonującym główne uderzenie. Może on poszerzać wyłom wykonany przez te siły, odierać kontrataki, nacierać w celu rozbicia lub związania walką npla i wzbronienia mu manewru na kierunek głównego uderzenia.

Rola pułku jako oddziału wydzielonego dywizji polega na opanowaniu i utrzymaniu ważnych rubieży, obiektów w głębi obrony npla, przepraw przez przeszkody wodne, zabezpieczeniu rozwinięcia i działania siłom głównym oraz wykonaniu innych zadań. Powyższe zadania pułk wykonuje samodzielnie lub we współdziałaniu z taktycznym desantem powietrznym. Rola pułku jako oddziału rajdowego polega na prowadzeniu manewrowych, aktywnych, samodzielnych działań bojowych na tyłach npla, niszczeniu, opanowaniu lub obezwładnieniu jego środków napadu jądrowego, baz i składów i innych ważnych obiektów.

Pułk drugiego rzutu przeznaczony jest do potęgowania wysiłków i rozwinięcia powodzenia pierwszego rzutu - jako zasada - na KGU i wykonania wspólnie z nim zadania dalszego; zamiany oddziałów pierwszego rzutu w przypadku utraty przez nie zdolności bojowej; rozszerzania odcinka przełamania; rozbicia kontratakującego zgrupowania npla; umocnienia opanowanych w toku walki rubieży i obiektów oraz wykonania innych zadań. Niekiedy może on być wykorzystany do zakończenia wykonania zadania bliższego.

Pułk występujący jako odwód ogólnowojskowy może spełniać tę samą rolę co drugi rzut. Ponadto może być wykorzystany do wykonania innych nieplanowanych zadań.

c/. współzależność ugrupowania, możliwości ogniowych i zadań pułku w natarciu.

Ugrupowanie pułku w natarciu:

- I rzut;
- II rzut lub odwód ogólnowojskowy;
- artyleria /najczęściej PGA/;
- pododdziały obrony przeciwlotniczej;
- odwód przeciwpancerny;
- OZR;
- pododdziały tyłowe;

ponadto niekiedy /jeśli przewiduje się ich użycie/:

- oddział wydzielony;
- oddział obejścia;
- oddział rajdowy;
- oddział specjalny;
- oddział likwidacji skutków użycia BMR;
- oddział /grupa/ torująca.

Skład poszczególnych elementów ugrupowania zależy jest od konkretnego npla i charakteru jego działań, szerokości pasa natarcia, treści i głębokości zadań, właściwości terenu oraz przewidywanych wyników własnego ognia.

Przedstawione elementy ugrupowania można umownie podzielić na "grupę bojową" /I, II rzut, odwód ogólnowojskowy itd./ i "grupę zabezpieczenia" /artyleria, OZR itd./. Liczba elementów ugrupowania bojowego oraz ich skład winny gwarantować uzyskanie conajmniej przewagi względnej.

Skład elementów "grupy bojowej" winien być taki, aby np. I rzut mógł wykonać zadanie bliższe bez potrzeby dodatkowego wprowadzania do walki kolejnych sił. Na szczeblu pułku jest ograniczona ilość sił i środków tworzących tzw. "grupę zabezpieczenia", stąd też pułk zazwyczaj otrzymuje wzmocnienie, gdyż inaczej jest niewystarczalny w tym zakresie.

Z reguły pułk otrzymuje wzmocnienie w sile:

- 1-3 dywizjonów artylerii;
- do kompanii saperów;
- do plutonu miotaczy ognia.

W ostatnim okresie II wojny światowej w Armii Radzieckiej i w Wojsku Polskim przyjmowano, że czołg, działo pancerne lub działo

przeciwpancerne w obronie może podjąć walkę z 2-3 atakującymi czołgami. Aby skutecznie nacierać, trzeba artylerią obezwładnić 60-70% środków przeciwpancernych do czasu rozpoczęcia ataku. Obecnie przyjmuje się, że aby skutecznie przełamywać obronę npla, trzeba mieć trzykrotną przewagę w czołgach, środkach przeciwpancernych i piechocie, a w artylerii - pięciokrotną /często podaje się ją w liczbie dział na 1 km odcinka przełamania/. W głębi obrony przewaga może być mniejsza.

Wymogi obrazuje tabela:

Orientacyjne możliwości ogniowe jednego środka ppanc w zakresie niszczenia czołgów nacierających z prędkością 15 - 20 km/godz.

Rodzaj środka ppanc	Położenie środka ppanc		Uwagi
	w okopie	nieokopane	
ppk	2,5	2,0	0,75 podczas kontrataku
czołg średni	2	1,5	
Widder	1,5	1,2	

Powyższe wywody dotyczą tylko przewagi ilościowej, która jest najłatwiejsza do określenia, ale nie obrazuje pełnego stanu przewagi. Aby mieć pełny obraz przewagi, należy ją rozpatrywać również w sferze przewagi jakościowej. Przewaga jakościowa jest trudna do określenia i nazywana również "niewymierną". Składa się na nią lepsze uzbrojenie, lepsze wyszkolenie, większa dyscyplina, korzystniejsze położenie, dobre dowodzenie itd. O skali trudności oceny przewagi jakościowej mówi tabela, w której podano współczynniki z dwóch różnych źródeł.

Współczynniki obliczania jakościowego stosunku
sił

Rodzaj ZT Kraj	W ćwiczeniu "operacja zaczepna frontu" Armii Radzieckiej w 1979 r.		Rozprawa doktorska płk Chmielewskiego ^{x/}	
	DZ	DPanc	DZ	DPanc
ZSRR	1	1,1	-	-
USA	0,97	1,11	1,603	2,078
W. Brytania	1,06	1,35	-	0,94
RFN	1,23	1,35	1,47	1,45
Polska	-	-	0,689	0,630

x/. - są to średnie wyliczone ze współczynników dotyczących poszczególnych dywizji danej armii.

Współczynniki jakości sprzętu /rozprawa doktorska płk Chmielewskiego/:

T-54-0,88; T-55 - 1,00; Cheftain - 1,34;
 Leopard-1,4; M60-A1-1,28; AMX - 30 - 1,55;
 BM-14 -1,09; BM-21- 1,86; LARS - 1,8.

5. Organizacja natarcia.

10°

"RW" - projekt - Organizacja natarcia obejmuje:

- podjęcie decyzji;
- postawienie zadań;
- organizację współdziałania;
- wszechstronne zabezpieczenie walki i dowodzenia;
- planowanie walki.

W decyzji dowódca określa:

- zamiar walki;
- zadania bojowe pododdziałów;
- główne problemy współdziałania i wszechstronnego zabezpieczenia walki;
- organizację dowodzenia;
- charakter i główne zadania pracy politycznej.

Decydujące znaczenie dla uzyskania powodzenia w walce ma współdziałanie wszystkich sił i środków. Od wszystkich dowódców wymaga się umiejętności organizowania i podtrzymywania współdziałania wojsk na polu walki.

Współdziałanie w pułku organizuje się na całą głębokość walki według zadań rubieży, czasu i sposobów wykonania zadań tak z użyciem broni jądrowej, jak i zwykłych środków rażenia, z

uwzględnieniem użycia w pasie pułku sił i środków wyższego przełożonego, bardziej szczegółowo - na głębokość zadania bliższego. Współdziałanie między podległymi i przydzielonymi pododdziałami organizuje dowódca pułku z udziałem kadry kierowniczej sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb dowódców podległych i przydzielonych pododdziałów.

Główne problemy współdziałania są określone w decyzji dowódcy i doprowadzone do podwładnych podczas stawiania zadań. Dowódca pułku organizując współdziałanie powinien uzgodnić wysiłki wojsk na korzyść pododdziałów działających na KGU, spowodować by wszyscy dowódcy jednoznacznie zrozumieli cele walki, zadania bojowe i sposoby ich wykonania; przewidzieć i uzgodnić warianty działania pododdziałów w zależności od charakteru możliwego działania npla oraz ustalić sygnały powiadamiania, dowodzenia, współdziałania.

W terenie współdziałanie organizuje się zazwyczaj na zasięg widoczności, a na makiecie terenu i mapie - na całą głębokość zadania bojowego.

Współdziałanie podtrzymuje się przez cały czas walki. Naruszone współdziałanie powinno być niezwłocznie odtworzone. W toku walki współdziałanie może być uściślone, a w nagłych zmianach - organizowane od nowa.

Z r-zu MON do szkolenia w 84 r.

Rygorystycznie wymagać od dowództw wszystkich szczebli gruntownej znajomości zasad i umiejętności praktycznego organizowania współdziałania, traktując to jako priorytetowe zagadnienie szkoleniowe.

Proces organizacji natarcia staje się coraz bardziej złożonym, ponieważ zakres realizowanych przedsięwzięć stale rozszerza się, a czas nań przeznaczony - skraca się. Istotnym staje się operatywność i skracanie czasu pracy dowódcy i oficerów sztabu i dążność do zapewnienia równoległości pracy.

Sredni czas organizowania działań bojowych

MW 4/79.

Treść	R o k					
	1918	1945	1960	1975	Obecnie	2000
Czas planowania i organizacji działań bojowych.	4-7 dni	3-4 dni	1 dzień	4-12 godz.	3-8 godz.	do 30 min.
Czas podejmowania decyzji i przekazania zadań bojowych podczas walki.	kilka godz.	kilka godz.	1-3 godz.	1-2 godz.	do 30 min.	kilka-dziesiąt sekund

Historia.

"Pierwsza pancerna" - Skibiński:

"9.30 1.9.1939 r. 10BK otrzymała zadanie: nie opuścić, by nieprzyjacielskie zgrupowanie pancerno-motorowe wyszło z wąwozów górskich na północ od linii MYŚLENICE, DOBCZYCE i tym samym uzyskało swobodę działania na KRAKÓW"

Bardzo charakterystyczna była reakcja na pierwszy rozkaz bojowy otrzymany w pierwszym dniu wojny. Wszyscy jak tygrysy rzucili się na mapę, tzn. Maczek, Skibiński i oficer operacyjny. Maczek, wodząc palcem po mapie, zaczął z miejsca wydawać rozkazy dotyczące formowania kolumn brygady do wymarszu. W wyniku podnieceń cała trójka zapomniła o "dobrych obyczajach dowodzenia i pracy sztabu". Ten chaos został przerwany położeniem gazety na mapie przez Skibińskiego, co w pierwszej chwili zdenerwowało Maczka, ale jednocześnie spowodowało podjęcie typowej pracy nad organizowaniem działania.

6. Prowadzenie natarcia.

30°

a/. walka o czołowe punkty oporu.

Pododdziały pułku rozpoczynają walkę w zasadzie po wyjściu na rubież ataku. Do tego czasu walkę z nplem /w ramach kompleksowego porażenia ogniowego/ prowadzą wojska raketowe, lotnictwo, artyleria, środki ogniowe wojsk w styczności i wcześniej wysunięte na stanowiska ogniowe środki do strzelania na wprost. Zależnie od warunków terenowych dąży się aby rubież ataku była najbliższej przedniego skraju obrony npla, przez co zwiększa się "bezpieczeństwo

nacierającego" proporcjonalnie do zmniejszania się możliwości ogniowych broniącego się. Często teren nie zapewnia jednocześnie warunków skrytego podejścia do rubieży ataku i bliskości do przedniego skraju. W takiej sytuacji należy wyznaczać rubież ataku - blisko przedniego skraju i uniemożliwić nplowi prowadzenie ognia np. przez zadymianie. Do czasu, kiedy wojska osiągną rubież ataku, powinny zostać wykonane przejścia w polach minowych, conajmniej po dwa na każdą pierwszorzutową kompanię. Atak rozpoczyna się w ustalonym czasie, wyjściem pododdziałów czołgów i zmechanizowanych pierwszego rzutu w ugrupowaniu bojowym na rubież ataku. Stosuje się następujące sposoby ataku:

- atak w jednolitym pancernym ugrupowaniu bojowym /na BWP, transporterach - bez spieszenia stanu osobowego/ - gdy obrona npla jest skutecznie porażona bronią jądrową lub zwykłymi środkami rażenia, gdy większość jego środków panc na odcinkach przełamania i /jako zasada/ na KGU jest zniszczona oraz gdy obrona jest niedostatecznie rozbudowana pod względem inżynieryjnym. W takim wypadku czołgi atakują w ślad za wybuchami pocisków artylerii własnej lub pod osłoną ruchomej strefy ognia prowadzonej ogniem rozpryskowym, a pododdziały zmechanizowane - na BWP, transporterach w linii bojowej za czołgami w odległości 100-200 m prowadzą ogień ze wszystkich środków ogniowych;

- atak w kombinowanym ugrupowaniu bojowym - ugrupowanie piesze w ślad za czołgami - podczas przełamania zawczasu przygotowanej i rozbudowanej pod względem inżynieryjnym obrony npla, rejonów umocnionych, przy niedostatku środków porażenia ogniowego oraz w terenie pagórkowatym i trudnodostępnym dla czołgów i BWP. Pododdziały zmechanizowane atakują npla w ugrupowaniu pieszym, w tyralierze za linią bojową czołgów, w odległości zapewniającej im bezpieczeństwo wybuchów własnej artylerii oraz wsparcie czołgów ogniem broni strzeleckiej. BWP wykorzystując fałdy terenowe, skokami od rubieży do rubieży /od ukrycia do ukrycia/ działają za swoimi pododdziałami w odległości zapewniającej im skuteczne wsparcie atakujących czołgów i pododdziałów zmechanizowanych ogniem własnej broni; niekiedy mogą one działać bezpośrednio w tyralierze. Atakujące pododdziały piechoty i czołgów po opanowaniu punktów oporu na przednim skraju obrony npla, nie zatrzymując się, poszerzają wyłom w kierunku skrzydeł i w głąb, szybko opanowują zasadnicze stanowiska artylerii, środków napadu jądrowego oraz

zdobywają ważne rubieże i rejony w głębi jego obrony.

Drugi rzut pułku maszeruje z reguły 6-8 km za pierwszym rzutem.

b/. walka z odwodami nieprzyjaciela.

W trakcie natarcia pułki nacierające w pierwszym rzucie będą zmuszone walczyć z odwodami npla wychodzącymi do kontrataków. Odwoły npla, które przechodzą do kontrataku pułk może rozbić atakiem z marszu lub odpierać je zajmując dogodne rubieże.

Odparcie kontrataku z marszu polega na uderzeniu wojsk na kontratakujące siły npla. Uderzenie to wykonuje się w ślad za uderzeniami jądrowymi i ogniowymi. Sposób ten stosuje się przy posiadaniu znacznej ilości sił i środków w pierwszym rzucie zapewniających uzyskanie przewagi.

Jeżeli w określonych warunkach nie ma możliwości rozbitcia kontratakującego odwodu z marszu, do odparcia kontrataku na zagrożony kierunek wychodzą pododdziały pierwszego rzutu /lub ich część/, zajmują dogodne rubieże ogniowe, rażą ogniem kontratakującego npla, nie dopuszczają go do włamania w ugrupowanie nacierających wojsk, a następnie zdecydowanym atakiem kończą jego rozbitcie.

Na rubież do odparcia kontrataku wysuwa się OPanc i OZap.

Na rubież do odparcia kontrataku wysuwa się OPanc i OZap.

W tym wypadku siły główne kontynuują natarcie w głąb obrony npla lub zdecydowanym atakiem w skrzydło i tyły, we współdziałaniu z siłami i środkami działającymi na dogodnej rubieży, niszczą kontratakującego npla.

Do niszczenia czołgów i innych środków opancerzonych npla szeroko stosuje się pododdziały śmigłowców.

c/. wprowadzenie drugiego rzutu i rozwijanie natarcia.

Jednym z warunków utrzymania wysokiego tempa natarcia jest wprowadzenie do walki we właściwym czasie kolejnych sił.

Drugi rzut pułku w zależności od sytuacji wprowadza się do walki przed lub po wykonaniu zadania bliższego, przez luki lub zza skrzydeł pododdziałów pierwszego rzutu.

Czas wprowadzenia do walki określa się tak, aby:

- dowódca batalionu zdążył udokładnić zadanie i sposób współdziałania;

- środki wzmocnienia i wsparcia przebywały we właściwym miejscu i czasie;

- pododdziały pierwszego rzutu i artyleria mogły wesprzeć

drugi rzut podczas wchodzenia do walki.

Jeśli pułk wprowadza do walki odwód ogólnowojskowy, to czas musi być większy, gdyż trzeba mu postawić zadanie oraz pozwolić na zorganizowanie działania.

Wprowadzenie do walki drugiego rzutu poprzedza ogień artylerii /najczęściej NO/ i części środków z sił zabezpieczających wejście do walki.

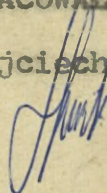
Wprowadzony do walki drugi rzut /odwód/ niezwłocznie odtwarza się kosztem sił działających na kierunku pomocniczym.

7. Omówienie zajęcia.

Omówić przygotowanie się słuchaczy do seminarium i wskazać braki, które należy uzupełnić do czasu pisania ćwiczenia sprawdzającego i kolokwium.

OPRACOWAŁ:

ppłk dypl. Wojciech STRASZEWSKI

Wydrukowano w 5 egz.

Egz.nr 1 - 5 - Bibl.Nauk.OZS
Wyk. ppłk Straszewski 50-972
Druk M.K.
Dnia 16.07.1984 r.
Nr ks masz 063/KTO

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGU WP
Archiwum, Prace i Zbiory Specjalne
www.ia.uz.zgora.pl

45029